

KÄÄNNE MAAILMANPOLITIIKASSA

Pasifisteilla on jokin juhlan tapainen. Puolueettomien maiden säädylliset porvarit riemuitsevat: „olemme hyötynneet riittävästi sodasta saaduista liikevoitoista ja kalliista ajasta; eiköhän riitä? emme taida kuitenkaan saada enää liikevoittoa, ja kansan kärsivällisyyskin voi loppua”...

Mikäpä heidän on riemuitessa, kun „itse” Wilson „toistaa toisin sanoin” Italian sosialistisen puolueen pasifistista julkilausumaa, puolueen, joka vasta hiljan hyväksyi Kienthalissa virallisen ja juhlallisen päätöslauselman sosialipasifismin täydellisestä virheellisyydestä?

Mikäs ihme se on, jos Turati riemuitsee „Avantissa!”* sen johdosta, kun Wilson toistaa toisin sanoin *heidän* italialaisia „myös-sosialistisia” pasifistisia fraasejaan? Mikäs ihme se on, jos ranskalaiset sosialipasifistit ja kautskylaiset „yhtyvät” „Le Populaire”⁹⁴ lehdessään sovinnollisesti Turatiin ja Kautskyyn, joka julkaisi Saksan sosialidemokraattisessa lehdistössä viisi erittäin typerää pasifistista artikkelia, joissa tietenkin niin ikään „toistetaan toisin sanoin” tapahtumien päiväjärjestykseen asettamia lörpötyksiä laatuista demokraattisesta rauhasta.

Nuo nykyiset lörpötykset todellakin eroavat entisistä nimenomaan siinä, että niillä on tietty *objektiivinen* pohja. Sellaista pohjaa on luonut se, että *imperialistisesta sodasta*, joka on onnellistanut kansat mitä suurimmilla onnettomuuksilla ja sillä mitä suurimmalla sosialismin kavaltamisella, johon herrat Plehanovit, Albert Thomas’t, Legienit, Scheidemannit y.m. ovat syyllistyneet, on maailmanpolitiikassa tapahtumassa käänne *imperialistiseen rauhaan*, jonka tulee onnellistaa kansat sillä, että niitä pete-

* — „Eteenpäin!”. *Toim.*

tään mitä pahimmin kauniiden fraasien, puolinaisten reformien, puolinaisten myönnytysten y.m.s. avulla.

Tuo käännekausi on alkanut.

Nykyhetkellä ei voida tietää — itse imperialistisen politiikan johtomiehekään, finanssikuninkaat eivätkä kruunatut rosvotkaan voi määritellä sitä tarkoin,— milloin nimenomaan koittaa tuo imperialistinen rauha, mitä muutoksia siihen mennessä tapahtuu sodassa, minkälaisia ovat tuon rauhan yksityiskohdat. Mutta ei se olekaan tärkeää. Tärkeää on se, että *tosiasiassa* on tapahtumassa käänne rauhaan, tärkeää on tuon rauhan *perussisältö*, ja aikaisempi tapahtumain kehitys on tehnyt nämä kaksi seikkaa jo kyllin selväksi.

29 sotakuukauden aikana kummankin imperialistisen liittouman voimavarat ovat tulleet kyllin selvästi ilmi, kaikki tai melkein kaikki mahdolliset liittolaiset lähimpien, vähänkin suurempien „naapurien” joukosta on vedetty mukaan lahtaukseen, armeijain ja laivastojen voimat on kokeiltu ja mitailltu moneen kertaan. Finanssipääoma on hyötynyt miljardeja: sotavelkojen paljous osoittaa, kuinka suuri on pakkovero, jota proletariaatin ja varattomien joukkojen „täytyy” nyt vuosikymmeniä maksaa kansainväliselle porvaristolle siitä hyvästä, että tämä on kaikkein armollisimmin antanut niiden tappaa miljoonia palkkaorjuudessa olevia kanssaveljiään imperialistisen saaliin jakamisesta käydyssä sodassa.

Nykyisen sodan avulla ei nähtävästi enää voida nylkeä useampaa nahkaa palkkatyöjuhdista — tämä on eräs niistä syvällisimmistä taloudellisista syistä, jotka ovat johtaneet maailmanpolitiikassa nykyään havaittavissa olevaan käännteeseen. Tuota ei voida tehdä sen takia, kun voimavarat yleensä hupenevat. Amerikkalaiset miljardöörit ja heidän nuoremmat veljensä Hollannissa, Sveitsissä, Tanskassa ja muissa puolueettomissa maissa alkavat huomata, että kultalähde ehtyy,— ja se on puolueettoman pasifismin kasvun lähteenä eivätkä jalot humaniset tunteet, kuten naiivit, surkeat, naurettavat Turati, Kautsky ja kumpp. luulevat.

Ja sen lisäksi kasvaa joukkojen tyytymättömyys ja suuttumus. Esitimme edellisessä numerossa Gutshkovin ja Helfferichin lausunnot⁹⁵, jotka osoittavat, että kumpikin heistä *pelkää* vallankumousta. Eikö ole jo aika lopettaa ensimmäinen imperialistinen lahtaus?

Niiden objektiivisten olosuhteiden lisäksi, jotka pakottavat lopettamaan sodan, vaikutuksensa on näin ollen myös sodan tuottamia voittoja ylettömästi kahmineen porvariston luokkavaistolla ja -laskelmoinnilla.

Tämän taloudellisen käänteeseen pohjalla tapahtuva poliittinen käänne käy kahta peruslinjaa: voittanut Saksa *vieroitaa erilleen* päävihollisestaan Englannista sen liittolaisia toisaalta sillä, että raskaimmat iskut on annettu (ja niitä voidaan antaa vielä) nimenomaan noille liittolaisille eikä suinkaan Englannille, ja toisaalta sillä, että Saksan imperialismi, joka on ryöväntynyt erittäin paljon, voi tehdä Englannin liittolaisille puolinaisia myönnytyksiä.

Ehkä Saksa ja Venäjä *ovat* sittenkin *solmineet* erillisrauhan. On muutettu vain näiden kahden rosvon välisen poliittisen sopimuksen *muotoa*. Tsaari on saattanut sanoa Vilhelmille: „jos allekirjoitan julkisesti erillisrauhan, niin huomenna sinä, keisarillinen sopimuskumppanini, joudut nähtävästi tekemisiin Miljukovin ja Gutshkovin, ellet Miljukovin ja Kerenskin hallituksen kanssa. Sillä vallankumous kasvaa, enkä minä mene takuuseen armeijasta, jonka kenraalien kanssa Gutshkov on kirjeenvaihdossa ja jonka upseeriston suurimman osan muodostavat nykyään eiliset kynnäsistit. Kannattaako meidän antautua sellaiseen riskiin, että minä voin menettää kruununi ja sinä hyvän sopimuskumppanin?”

„Ei tietenkään kannata”, on Vilhelmin pitänyt vastata, jos hänelle on puhuttu suoraan tai vihjaten tuollaista. „Ja mitä me teemme julkisella erillisrauhalla tahi yleensä paperille kirjoitetulla rauhalla? Eikö samaa voida aikaansaada toisella, ovelammalla tavalla? Käännyn avoimesti koko ihmiskunnan puoleen ehdotuksin, että se onnellistetaan rauhan hyvyyksillä. Vihjaan salaa ranskalaisille, että olen valmis luovuttamaan takaisin koko tai melkein koko Ranskan ja Belgian siitä hyvästä, jos he luovuttavat „aivan rehellisesti” Afrikassa olevat siirtomaansa,— ja italialaisille, että he voivat luottaa saavansa „palasen” Itävallan hallussa olevista Italian alueista ynnä palasia Balkanin maista. Pystyn tekemään sen, että ehdotukseni ja suunnitelmani tulevat kansojen tietoon: kykenevätkö englantilaiset silloin enää pidättämään länsieurooppalaisia liittolaisiaan? Ja me, sinä ja minä, jaamme keskenämme Romanian, Galitsian, Armenian; mitä Konstantinopoliin tulee, niin sitä

sinä, keisarillinen veljeni, et kuitenkaan näe milloinkaan enempää kuin omia korviasikaan! Puolaa sinä, keisarillinen veljeni, et kuitenkaan näe enempää kuin omia korviasikaan!”

Onko tuollainen keskustelu ollut, sitä on mahdoton tietää. Eikä se ole oleellistakaan. Oleellista on se, että asiat ovat alkaneet kehittyä *juuri* niin. Kun tsaari ei hyväksynyt saksalaisten diplomaattien argumentteja, niin niiden „*argumenttien*”, joita Mackensenin armeija esitti Romaniassa, piti vaikuttaa paljon tuntuvammin.

Siitä, että Romania aiotaan jakaa Venäjän ja „neliliiton” maiden (t.s. Saksan, Itävallan ja Bulgarian liittolaisten) kesken, puhutaan jo *avoimesti* Saksan imperialistisessa lehdistössä! Ja lörpöttelevä Hervé lörpöttelee jo salat julki: emme pysty pakottamaan kansaa sotimaan, jos se saa tietää, että voimme saada *heti paikalla* takaisin Belgian ja Ranskan. Ja puolueetonta porvaristoa edustavat pasifistihölmöläiset on pantu jo „asialle”: Vilhelm on avannut heidän suunsa! Ja sosialistien keskuudessa olevat pasifistiset... älypatit, Turati Italiassa, Kautsky Saksassa y.m. y.m., tekevät kaikkensa, panevat liikkeelle koko humanisuutensa, ihmisrakkautensa, taivaalliset avunsa (ja suuren älynsä) *kaunistellakseen* tulevaa imperialistista rauhaa!

Miten hyvin kaikki on järjestetty tässä parhaassa kaikista mahdollisista maailmoista! Me finanssikuninkaat ja kruunatut rosvot ajauduimme karille imperialistisen ryöstöpolitiikan harjoittamisessa, piti ryhtyä sotimaan — ja miten on käynyt? me olemme hyötäneet sodasta yhtä paljon kuin rauhasta, vieläpä huomattavasti enemmänkin! Ja matelevaa palvelusväkeä, jonka tehtävänä on julistaa sotamme „vapautus”-sodaksi, kaikkia noita Plehanoveja, Albert Thomas’ia, Legieneja, Scheidemanneja ja kumpp. meillä on kuinka paljon tahansa! Entä kun koittaa aika solmia imperialistinen rauha? — entä sitten? Sotavelat, nehän ovat sitoumuksia, jotka takaavat meille pyhän oikeutemme periä kansoilta satakertaisen pakkoveron? Ja sellaisia yksinkertaisia ihmisiä, joiden tulee *kaunistella* tuota imperialistista rauhaa ja pettää kansoja imelillä puheilla, meillä on kuinka paljon tahansa, vaikkapa esim. Turati, Kautsky ja muut yleismaailmallisen sosialistisen liikkeen „johtomiehet”!

Turatin ja Kautskyn esiintymiset ovatkin tragikoomillisia juuri siksi, että he *civät käsittä, mikä on se todellinen*, objektiivinen, poliittinen osa, jota he esittävät, että he esiintyvät pappeina, jotka *lohduttelevat* kansoja sen sijaan, että nostattaisivat niitä vallankumoukseen, *porvariston asianajajina*, jotka juhlallisilla korulauseilla kaikenmoisista hyvistä asioista yleensä ja varsinkin demokraattisesta rauhasta hämäävät, peittelevät, kaunistelevalta, pukevat parempaan asuun kansoja myyvän ja maita paloittelevan imperialistisen rauhan inhottavaa alastomuutta.

Sosialishoviniistien (Plehanovien ja Scheidemannien) ja sosialipasifistien (Turatin ja Kautskyn) *periaatteellinen yhtenäisyys* ilmeneekin juuri siinä, että niin toiset kuin toisetkin ovat *objektiivisesti* imperialismiin *palveluksessa*: toiset „palvelevat” sitä kaunistelemalla imperialistista sotaa soveltaen siihen käsitettä „isänmaan puolustaminen”, toiset palvelevat *samaa* imperialismia peitellen kehkeytyvää ja valmisteilla olevaa imperialistista rauhaa fraaseilla demokraattisesta rauhasta.

Imperialistinen porvaristo tarvitsee kumpaakin laatua eli vivahdetta olevia palvelijoita: Plehanoveja, jotka „alas valloittajat” -huudoilla auttavat lahtauksen jatkamista, Kautskyja, jotka imelällä rauhan ylistämisellä lohduttavat ja rauhoittavat liiaksi suuttuneita joukkoja.

Sen takia kaikkien maiden sosialishoviniistien ja sosialipasifistien yleinen yhteenliittyminen — se yleinen „sosialisminvastainen salaliitto”, josta on mainittu eräässä Bernin Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan vetoamuksessa ⁹⁶, se „yleinen amnestia”, josta me olemme monta kertaa puhuneet, — ei myöskään tule olemaan sattuma, vaan se ainoastaan ilmaisee sitä periaatteellista yhtenäisyyttä, joka vallitsee *näiden* maailman myös-„socialismin” *kahden* suunnan välillä. Ei ole sattuma, että Plehanov huutaa vimmoissaan Scheidemannien „petoksesta” ja samanaikaisesti vihjailee, että täytyy saada aikaan rauha ja yhtenäisyys noiden herrojen kanssa, kunhan aika koittaa.

Mutta — saattaa lukija väittää vastaan — voidaanko unohtaa, että imperialistinen rauha „on kuitenkin parempi” kuin imperialistinen sota? että demokraattisen rauhan ohjelma voidaan toteuttaa, ellei kokonaan, niin „mahdollisuuksien mukaan” „osittain”? että riippumaton Puola on

parempi kuin Venäjän Puola? että Itävallalle kuuluvien Italian maiden liittäminen Italiaan on askel eteenpäin?

Turatin ja Kautskyn puolustajat naamioivatkin itseään juuri tuollaisilla johtopäätöksillä eivätkä huomaa, että siten he muuttuvat vallankumouksellisista marxilaisista porvarillisiksi tusinareformisteiksi.

Voidaanko selväjärkinä pysyen kieltää, että Bismarckin Saksa ja sen yhteiskunnalliset lait ovat „parempia” kuin Saksa ennen vuotta 1848? Että Stolypinin reformit ovat „parempia” kuin Venäjä ennen vuotta 1905? Äänestivätkö saksalaiset sosialidemokraatit (he olivat silloin sosialidemokraatteja) tämän perusteella Bismarckin reformien puolesta? Entä kaunistelivatko tai edes kannattivatko venäläiset sosialidemokraatit Stolypinin reformeja, lukuunottamatta tietenkin herroja Potresovia, Maslovia ja kumpp., joille nyt kääntää halveksuvasti selkänsä *heidän oman puolueensa* jäsenkin — Martov?

Historia ei pysy paikallaan vastavallankumouksenkaan aikana. Historia kulki eteenpäin myös vuosien 1914—1916 imperialistisen lahtauksen aikana, mikä oli edelläkävneiden vuosikymmenten imperialistisen politiikan *jatkoo*. Maailman kapitalismi, joka viime vuosisadan 60—70-luvulla oli vapaan kilpailun johtavana ja edistyksellisenä voimana ja joka XX vuosisadan alussa kasvoi *monopolistiseksi* kapitalismiksi, t.s. imperialismiksi, otti sodan aikana melko pitkän askeleen *eteenpäin* ei ainoastaan finanssipääoman vieläkin suurempaa keskittymistä kohti, vaan myös *valtiokapitalismiksi* muuttumisen tietä. Kansallisuuksien yhteenkuuluvaisuuden voiman ja kansallisten sympatioiden merkityksen ilmaisi tässä sodassa esim. irlantilaisten menettely toisessa imperialistisessa liittoumassa ja tshekkiläisten menettely toisessa. Imperialismin tietoiset johtajat sanovat itselleen: me emme tietenkään voi toteuttaa tarkoituseriämme ilman pienten kansojen tukahduttamista, mutta onhan olemassa kaksi tukahduttamiskeinoa. On tapauksia, jolloin on varmempaa — ja edullisempaa — saada vilpittömiä ja tunnollisia „isänmaan puolustajia” imperialistisessa sodassa luomalla *valtiollisesti* riippumattomia valtioita, joiden *finanssiriippuvaisuudesta* „me” jo huolehdimme! On edullisempaa olla (imperialististen valtojen käydessä vakavaa sotaa) riippumattoman Bulgarian liittolainen kuin riippuvaisuussuhteessa olevan Irlannin herra! Sen

päätökseenvieminen, mikä on vielä jäänyt tekemättä kansallisten reformien alalla, voi toisinaan lujittaa sisäisesti imperialistista liittoumaa — tämän ottaa aivan oikein huomioon esim. eräs Saksan imperialismiin erittäin alhaisista rengeistä, K. Renner, joka tietenkin puolustaa järkähtämättömästi yleensä sosialidemokraattisten puolueiden „yhtenäisyyttä” ja varsinkin yhtenäisyyttä Scheidemannin ja Kautskyn kanssa.

Objektiivinen asiainkulku ottaa omansa, ja samoin kuin vuosien 1848 ja 1905 vallankumousten tukahduttajat olivat tiettyssä mielessä noiden vallankumousten testamentin täytäntöönpanijoita, niin imperialistisen lahtauksen johtajainkin on pakko toteuttaa tiettyjä valtiokapitalistisia, tiettyjä kansallisia reformeja. Sitä paitsi on rauhoitettava myönnytyksillä joukkoja, jotka sota ja kallis aika ovat saattaneet suuttumuksen valtaan: miksipä ei voitaisi luvata (ja osittain toteuttaa — eihän se velvoita mihinkään!) „aseistuksen supistamista”? Sotahan on kuitenkin sellainen „tuotannonala”, joka muistuttaa metsänhoitoa: tarvitaan vuosikymmeniä, jotta kasvaa kyllin isoja puita... ei kuin kyllin runsaasti täysikasvuista „tykinruokaa”, piti minun sanoa. Ja me uskomme, että vuosikymmenien kuluttua „yhtenäisen” kansainvälisen sosialidemokratian uumenissa kasvaa uusia Plehanoveja, uusia Scheidemanneja, uusia makeileviä sovitelukannalla olevia Kautskyja...

Porvarilliset reformistit ja pasifistit ovat miehiä, joille tavallisesti *maksetaan* muodossa tai toisessa siitä, että he lujittaisivat kapitalismin herruutta paikkailemalla sitä, että he tuodittaisivat uneen kansanjoukkoja ja kääntäisivät niiden huomion pois vallankumouksellisesta taistelusta. Kun sellaiset sosialismin „johtomiehet” kuin Turati ja Kautsky, joko esittämällä suoranaisesti lausuntonsa (Turati „esitti vahingossa” yhden niistä surullisenukuisissa joulukuun 17 p:nä 1916 pitämässään puheessa) tai *vaikenemalla* (siinä asiassa Kautsky on suuri mestari), juurruttavat joukkoihin ajatusta, että mahdollinen on sellainen demokraattinen rauha, joka kasvaa esiin nykyisestä imperialistisesta sodasta ja porvarillisten hallitusten *säilyessä*, ilman vallankumouksellista kapinaa yleismaailmallisten imperialististen keskinäissuhteiden koko verkostoa vastaan, — silloin velvollisuutenamme on julistaa, että tuollainen propaganda on kansan pettämistä, että sillä ei ole mitään yhteistä sosialis-

min kanssa, että se on *imperialistisen* rauhan kaunistele-
mista.

Me olemme demokraattisen rauhan *kannalla*. Ja juuri siksi me emme halua valehdella kansoille, kuten valehtelevat Turati ja Kautsky, joiden aiomukset ovat tietenkin mitä parhaimpia ja vaikutteet mitä hyveellisimpiä! Me sanomme *totuuden*: demokraattinen rauha ei ole mahdollinen, ellei Englannin, Ranskan, Saksan ja Venäjän vallankumouksellinen proletariaatti kukista porvarillisia hallituksia. Se olisi meistä mitä suurinta tyhmyyttä, jos vallankumoukselliset sosialidemokraatit alkaisivat kieltäytyä reformien puolesta käytävästä taistelusta yleensä ja muun muassa „valtiollisen rakennustyön” puolesta käytävästä taistelusta. Mutta juuri nyt Euroopassa on sellainen ajankohta, jolloin tulee muistaa tavallista paremmin se totuus, että *reformit ovat vallankumouksellisen luokkataistelun oheinen tulos*. Sillä päiväjärjestykseen — ei meidän tahdomme eikä kenenkään suunnitelmien vaikutuksesta, vaan objektiivisen asiainkulun pakottamana — on asetettu suurten historiallisten kysymysten ratkaiseminen joukkojen suoranaisella väkivallalla, mikä luo uudet perusukset, eikä sitä tietä, että tehdään sopimuksia pitäen pohjana vanhaa, mikä on mädäntynyttä ja kuolevaa.

Juuri nyt, kun hallitseva porvaristo valmistautuu riisumaan rauhallisesti miljoonat proletaarit aseista ja siirtämään heidät vaarattomasti — käyttäen kilpenään hyvältä näyttävää ideologiaa ja pirskotaen ehdottomasti heidän päälleen äiteliän pasifististen korulauseiden pyhää vettä! — likaisista, haisevista, löyhkäävistä juoksuhaudoista, joista he ovat suorittaneet lahtausta, pakkotyöhön kapitalistisiin tehtaisiin, joissa heidän pitää „rehellisellä työllään” maksaa satoja miljardeja käsittävä valtionvelka, — juuri nyt saa vielä suuremman merkityksen kuin sodan alussa tunnus, jolla puolueemme kääntyi kansojen puoleen vuoden 1914 syksyllä: imperialistisen sodan muuttaminen sosialismin puolesta käytäväksi kansalaissodaksi! * Pakkotyöhön tuomittu Karl Liebknecht hyväksyi tämän tunnuksen, kun hän sanoi valtiopäivien puhujakorokkeelta: kääntäkää aseet maan sisällä olevia luokkaviihollisianne vastaan! Sen, missä määrin nykyinen yhteiskunta on kypsynyt sosialismiin

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20. Toim.

siirtymistä varten, on todistanut nimenomaan sota, jonka aikana kansan voimien jännittäminen pakotti siirtymään enemmän kuin viidenkymmenen miljoonan ihmisen kaiken talouselämän säännöstelyyn *yhdestä* keskuksesta. Kun se voidaan suorittaa aatelisjunkkerien pikku ryhmän johdolla harvalukuisen finanssipösöjen joukon hyväksi, niin eiköhän sitä voida suorittaa yhtä hyvin tietoisten työläisten johdolla nälän ja sodan näännyttämän väestön yhdeksän kymmenesosan hyväksi.

Mutta voidakseen johtaa joukkoja valveutuneiden työläisten tulee käsittää, että sellaiset sosialistisen liikkeen johtajat kuin Turati, Kautsky ja kumpp. ovat aivan mätiä. Nuo herrat pitävät itseään vallankumouksellisina sosialidemokraatteina ja joutuvat kovin kuohuksiin, kun heille sanotaan heidän paikkansa olevan herrojen Bissolatin, Scheidemannin, Legienin ja kumpp. puolueessa. Mutta Turati ja Kautsky eivät käsitä lainkaan sitä, että vain joukkojen vallankumous pystyy ratkaisemaan päiväjärjestykseen asetetut suuret kysymykset, eivät usko hivenenkään vertaa vallankumoukseen eikä heitä kiinnosta vähääkään se, miten vallankumous kypsyi joukkojen tietoisuudessa ja mielialassa nimenomaan sodan yhteydessä, eivätkä he kiinnitä siihen lainkaan huomiota. Heidän huomionsa on kiintynyt kokonaan reformeihin, hallitsevien luokkien eri osien väliseen kaupanhierontaan, he kääntyvät noiden luokkien puoleen, „suostuttelevat” niitä, haluavat sopeuttaa työväenliikkeen niiden mukaiseksi.

Nyt on kysymys nimenomaan vain siitä, että proletariaatin valveutunut etujoukko suuntaisi ajatuksensa ja kokoaisi voimansa vallankumoukselliseen taisteluun omien hallitusten kukistamisen puolesta. Sellaisia vallankumouksia ei olekaan, jotka sekä Turati että Kautsky „ovat valmiit” tunnustamaan,—nimittäin sellaisia, että voitaisiin sanoa etukäteen, nimenomaan milloin vallankumous puhkeaa ja nimenomaan kuinka suuret ovat sen voiton mahdollisuudet. Euroopassa on nyt vallankumouksellinen tilanne. Joukkojen keskuudessa vallitsee mitä suurin tyytymättömyys, levottomuus ja suuttumus. Vallankumouksellisten sosialidemokraattien on suunnattava kaikki voimansa *tuon* virran voimistamiseen. Vallankumousliikkeen voimasta — siinä tapauksessa, jos tuolla liikkeellä ei ole suurta menestystä — riippuu se, mikä osa „luvatuista” reformeista toteutetaan

käytännössä ja tuo vaikka hiukan hyötyä työväenluokan jatkuvalle taistelulle. Vallankumousliikkeen voimasta — siinä tapauksessa, jos tuolla liikkeellä on menestystä — riippuu sosialismin voitto Euroopassa ja se, päättyykö Saksan taistelu Venäjää ja Englantia vastaan, Venäjän ja Saksan taistelu Englantia vastaan tai Yhdysvaltojen taistelu Saksa ja Englantia vastaan j.n.e. todella kestävään ja todella demokraattiseen rauhaan vai imperialistiseen välirauhaan.

„Sotsial-Demokrat“ № 58,
tammikuun 31 pnä 1917

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat“ lehden
tekstin mukaan
